

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu

o odstąpienie od ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23

października 2024 r.,

na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 16 marca 2023 r., sygn. akt III AUa 2066/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 października 2021 r., V U 398/21 Sąd Okręgowy w Legnicy oddalił odwołanie M. K. od decyzji z dnia 14 maja 2021 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu ustalającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia przez wnioskodawczynię działalności gospodarczej w okresie od kwietnia 2006 r. do września 2019 r. i uznającej, że wnioskodawczyni powinna odprowadzać składki zdrowotne zarówno z tytułu prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej jako osoba fizyczna, jak i wspólnik spółki „B.”.

Wyrokiem z dnia 16 marca 2023 r., III Aua 2066/21, Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu, na skutek rozpoznania apelacji wnioskodawczyni zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Wałbrzychu z dnia 14 maja 2021 r. w ten sposób, że wyłączył z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne M. K. kwoty wynikające z jej statusu wspólnika „B.” Spółka z o.o. w C..

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku organ rentowy zarzucił naruszenie art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 1009) w zw. z art. 82 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2022 r., poz., 2561) poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że wspólnik posiadający 99,94% ogółu udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, będący jednocześnie jej jedynym członkiem zarządu nie spełnia przesłanek do uznania go za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność.

Przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący uzasadnił potrzebą wykładni przepisu art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, którego stosowanie budzi poważne wątpliwości oraz wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zdaniem skarżącego jednolita wykładnia przepisu usunie rozbieżności, jakie występują w zakresie stosowania przepisu na gruncie rozpatrywania spraw o objęcie ubezpieczeniem społecznym i o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego przez sądy powszechne. Nadany tym samym zostanie jednoznaczny kierunek dla podejmowanych w tym przedmiocie przez organy administracji rozstrzygnięć oraz wyeliminowany zostanie po stronie wspólników spółek z ograniczoną odpowiedzialnością stan niepewności w kwestii podlegania ubezpieczeniom.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy oraz orzeczenie o kosztach procesu w wyroku końcowym poprzez zasądzenie na rzecz strony pozwanej - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztów postępowania kasacyjnego, ewentualnie o

uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu oraz orzeczenie o kosztach procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną powinna zatem sformułować w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zaś wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno

zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to jest istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 i z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że różnice w orzecznictwie mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124). Twierdzenie o występowaniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących owo zagadnienie. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej

jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia do merytorycznego rozpoznania, bowiem cytowany przez skarżącego przepis był już przedmiotem wykładni dokonywanej przez Sąd Najwyższy.

Należy zwrócić uwagę, że w uchwale z dnia 21 lutego 2024 r., III UZP 8/23, (LEX nr 3686847) Sąd Najwyższy stwierdził, że wspólnik dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością posiadający 99 procent udziałów nie podlega ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1230).

W uzasadnieniu wskazanej uchwały Sąd Najwyższy zauważył, że pierwotna rozbieżność w orzecznictwie Sądu Najwyższego mogła wystąpić (wyroki Sądu Najwyższego: z 3 lipca 2019 r., II UK 24/18; z 5 marca 2020 r., III UK 36/19; z 16 grudnia 2021 r., II USKP 101/21), jednak nie wyznacza dalszego kierunku wykładni. W ocenie Sądu najwyższego znaczenie ma właściwa wykładnia przedstawiona w wyroku Sądu Najwyższego z 15 września 2021 r., I USKP 44/21, a wcześniej także w wyroku z 16 grudnia 2020 r., I UK 225/19. Po tych orzeczeniach utrwała się jednolita wykładnia, że art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obejmuje jedynie wspólnika jednoosobowej spółki z o.o. – zob. wyrok z 28 stycznia 2021 r., I USKP 1/21; postanowienie z 30 listopada 2021 r., II USK 366/21; postanowienie z 5 kwietnia 2023 r., III USK 141/22.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że istnieje konieczność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na przesłankę wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

[SOP]

r.g.

